

Disputation i psykologi

Författare: Elsmari Bergin

Plats: Medical Management Centre Department of Learning, Informatics, Management and Ethics, Karolinska Institutet, Stockholm

Avhandling: *Autonomy and Integrity—Drivers of Health Care Professionals Dealing with Multiple Obligations*

Datum: 2009

Omorganisationer och motstridiga förväntningar ställer stora krav på sjukvårdspersonalen

Syftet med denna avhandling är att få ökad kunskap om hur personal inom hälso- och sjukvård påverkas av att ha många, olika och till och med motstridiga uppdrag gentemot sig själva, till sina patienter och till arbetsgivaren.

För att få en ökad förståelse och generera ny kunskap av personals upplevelser och erfarenheter har data insamlats med hjälp av ett öppet frågeformulär för första studien och djupintervjuer för de tre följande. Data analyserades med innehållsanalys för studie I, för studie II och III grounded theory och studie IV modified analytic induction. Gemensamt för deltagarna i de fyra delstudierna var att samtliga har en legitimeringsgrundande yrkesutbildning och därmed ett eget ansvar för sitt yrkesutövande.

I första studien med 42 läkare under specialistutbildning framkom ett påtagligt engagemang och att de var nöjda med sitt yrkesval, men också blandade känslor inför sin arbetssituation. De påtalade tydligt ett behov av bekräftelse, mer stöd och fler tillfällen till reflektion i sin stressade yrkesverksamhet.

I andra studien var alla nivåer i organisationen representerade av de åtta deltagarna. Organisationen var föremål för en omorganisation, såväl av huvudmannaskap som av behandlingsstrategier. Det visade sig att förändringen av en teoretisk referensram eller en revision av interna förpliktelser förlöper enligt en helt annan tidtabell än förändringen av den mer tekniska förändringen av metod eller den yttre förändringen av organisation. Den professionella autonomin och auktoriteten blev hotad och den professionella identiteten kom i gungning.

I tredje studien deltog tio mellanchefer. De hade utvecklat strategier och framför allt en personlig-professionell mognad som gav dem självständighet och icke förhandlingsbar auktoritet. Vägledande var deras grundläggande värderingar, respekt och integritet, i hur de ser på sig själva, sin personal, patienterna och även i förhållande till egna chefer och den organisation de tillhörde.

I fjärde studien intervjuades 13 kliniska lärare, som samtidigt var forskare. De hade därmed flera formella uppdrag och olika uppdragsgivare. Deltagarna beskrev en mycket krävande, komplicerad arbetssituation men de olika uppgifterna berikade varandra. De fick feedback på sina arbetsinsatser och deras autonomi var inte ifrågasatt. Arbetet var stimulerande, utmanande och utvecklande.

Hälso- och sjukvården kommer fortsatt att reformeras för att möta patienternas och samhällets krav på sjukvård. En av sjukvårdens stora utmaningar är ett bli en attraktiv arbetsplats istället för att vara en som personalen vill lämna. Professionerna kommer inte stillatigande vara med om förändringar som åsidosätter deras autonomi, hotar deras auktoritet och gör dem till kuggar i en industrialiserad sjukvård. De vill bidra med sitt professionella kunnande och när de blir uppskattade och mötta med respekt blir de engagerade och tar ställning för organisationen såväl som till den uppgift de från början engagerat tagit sig för – att ge patienterna den bästa vård som finns att tillgå.

Hämta hela avhandlingen: <http://diss.kib.ki.se/2009/978-91-7409-577-7/>